

man vilde stille til Ministeriets Raadighed. Man tillod sig derfor at henvende sig til Ministeren om at faae et yderligere Skjøn optaget, hvilken Anmodning ogsaa velvillig blev imødeføjet, og man fik derefter den Betænkningen vedlagte Skjønforretning, hvoraf det vil sees, at det er trykt af de tre Mænd, der bleve sendte over til Møen for at undersøge Farveriet, at Erstatningen burde ansættes til 15 à 16,000 Rb. Med Hensyn til Erstatningssummens Størrelse har Udvalget ikke kunnet forene sig, idet Mindretallet har meent, at den Sum, der skulde stilles til Ministeriets Raadighed, burde ansættes til 14,000 Rb., men Fleertallet derimod har formeent, at man ved at bestemme Summen burde tage Hensyn til, at der ikke disponeredes over en større Sum, end der maatte anses fornødent, for at Monopolet kunde blive afløst, thi det tør vel anses givet, at den Sum, der stilles til Ministeriets Raadighed, omtrent vil gaae med, og at det vil være vanskeligt for Ministeren at komme igjennem med en mindre Sum, end der her bevilges. Fleertallet er derfor gaaet ud fra, at den Sum, der maa stilles til Ministeriets Raadighed, ikke burde overskride 10,000 Rb.; man har meent, at der bør sees hen til, at Eieren af Farverigaarden kun har givet en Kjøbesum af 8000 Rb. for Gaarden, plus det Beløb, man vil tillægge samme for den Afstægt, som han samtidigt med Gaarden overtog og nu har udredet i en Tid af 18 Aar og som i Skjønforretningen er ansat til 7,895 Rb., hvilke Summer udgjøre tilsammen cirka 16,000 Rb. I Skjønforretningen er det tilfældigt angivet, at Eiendommen skulde staae den nuværende Eier i 23,895 Rb., men heri er medregnet omtrent 8000 Rb., som Eieren angiver at have anvendt paa Byggeri og Forbedring af Eiendommen. Fleertallet har imidlertid ikke troet, at man ved Bestemmelsen af Eiendommens Værdi kunde være berettiget til at lægge disse 8000 Rb. til, da en stor Deel af de Omkostninger, der have været forbundne med Byggeriet, jo maae være indbundne ved Farveriets Drift i den lange Aarrække, og da Monopolet, forsaavidt det kan have Værdi, maa have bidraget til Bestridelsen af disse Udgifter, har man troet, at Eiendommen som

Eiendom betragtet ikke burde ansættes til en højere Værdi end 16,000 Rb. Naar nu Eiendommen ved Skjønforretningen er ansat til at skulle koste 6000 Rb., naar den partout skulde sælges ved Auction uden Monopolet, saa har man meent, at en Godtgjørelse indtil 10,000 Rb. maatte kunne anses for fyldestgørende. Søvrigt maa det maaskee være mig tilladt for mit personlige Vedkommende at bemærke, at det har været mig magtpaaliggende saa nøje som muligt at komme til Kundskab om Eiendommens Værdi og det Tab, som den paa gjældende Mand muligt kunde lide. Jeg har derfor søgt ad privat Veie at komme til Kundskab om Eiendommens Værdi, og i de Dødsninger og Meddelelser, jeg derved har faaet, er det bleven mig meddeelt, at Eiendommen skulde i Handel og Wandel, som den nu er, uden Monopolet, kunne ansættes til en Værdi af cirka 10,000 Rb. Dersom jeg nu vilde, hvad jeg ivoerigt ikke antager, ansee Eiendommen med Monopol for at være den Sum af 20,000 Rb. værd, som Skjønforretningen ommelder, saa vilde de foreslaaede 10,000 Rb. ogsaa derved komme til at passe. Hertil skal jeg for Dødsblikket indskrænke mig, imødesende de Bemærkninger, der maaskee maatte blive fremsatte.

Klein: Jeg troer ikke at behøve mange Ord for at forklare, hvorfor jeg for mit Vedkommende ikke har kunnet slutte mig til det af 3 Medlemmer bestaaende Fleertal. Der har ikke været nogen Strid mellem os om, at der foreligger et virkelig reelt Privilegium, der, forsaavidt det skal afløses, maa kræve, at der gives Eieren fuld Erstatning. Heller ikke har der været nogen Strid mellem Udvalgets Medlemmer om, at det jo var det Rigtige, at Monopolet blev afløst, og det forekommer mig, at der i Virkeligheden heller ikke kan være nogen Strid om, at det maa anses som en rigtig og naturlig Følge af Loven om fri Møring her i Landet, at man paa de enkelte Steder, hvor der fra gammel Tid af er bleven en uregelmæssig Tilstand tilbage paa Grund af Monopoler, Privilegier og deslige, forandrer dem i Overensstemmelse med den principmæssige og regelmæssige Tilstand, som i det